

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Cătră popoarele Mele!

Cercarea cea mai grea, cea mai cruntă, m'a ajuns pe Mine și pe a mea Casă.

Sofia Mea, podoaba Tronului Meu, consoarta credincioasă, carea mângâiere și proptea Mi-a fost în oarele cele mai grele ale vieții Mele, prin carea mai mult am pierdut, decât cum ași putea să spun, — nu mai este! O soartă grozavă Mi-a răpit-o, Mie și popoarelor Mele.

O mână ucigașă, uncalta unui rabiati fanatism, care nimicirea existenței ordinii sociale își are de scop, și-a ridicat pumnul împotriva celei mai nobile femei, și în nemotivata-i și oarba-i ură a străpuns acea inimă, carea ură nu a cunoscut și numai pentru bine a bătut.

În noianul acelei dureri fără margini, care Ma ajuns pe mine și pe a Mea Casă, în fața acelei ne mai auzite fapte, carea în groază bagă întreagă lumea cultă, înainte de toate vocea iubitelor Mele popoare e aceea-ce pătrunde la inima Mea în mod alinător. Când cu supunere Mă plec înaintea poruncii lui Dumnezeu, carea o așa de grea și neînchipuită lovitură Mi-a urzit, providenței divine mulțumită trebuie să aduc pentru bunul cel înalt, ce Mi-a rezervat, anume pentru iubirea și fidelitatea milioanei, care în ceasul de restriște Mă încunjură pe Mine și pe ai Mei.

De de-aproape și de departe, de sus și de jos, în mii de chipuri s'a vădit durerea și doliul pentru în Domnul fericita Impărăteasă și Regină. În mișcătoare conglăsură răsună jelanția tuturor pentru neînlocuibilă pierdere, ca fidel răsună la aceea-ce în a Mea inimă simțesc.

Precum Mie până la ciasul morții sfântă-Mi va rămâne păstrată memoria călduros iubitei Mele Sofii, în gratitudinea și stima popoarelor Mele de asemenea îi va rămâne un monument pentru toate timpurile neperitor.

Din adâncul mahnitei Mele inimi le aduc tuturor mulțumită pentru acest mai nou zălog al compătămirei.

Când tonul sărbătoresc ce era să însoțească anul acesta, a trebuit să amuțescă, rămâie-Mi drept darul cel mai prețios amintirea numeroaselor dovezi de alipire și de simpatie, pe care popoarele mele în stare au fost să Mi-le întindă.

Obșteasca-ne durere, o nouă și launtrică legătură încheie între Tron și Patrie.

Din iubirea nestrămutată a popoarelor Mele scot nu numai întăritul simțământ al datorinței de a sta neclintit în misiunea Mie încredințată, ci Me va întări și în speranța, că Voiu reuși.

Înalt rugăciuni cătră Atotputernicul, Carele așa de grea încercare Mi-a trimis, ca să-Mi dee încă puterea de a-Mi îndeplini chemarea.

Mă rog, ca să binecuvinteze și să lumineze popoarele Mele, pentru a găsi calea iubirei și a concordiei, pe care să propășască și să devină fericite.

Schönbrunn, la 6 Septembrie 1898.

FRANCISC IOSIF I m. p.

Manifestul

Monarchului.

(sl). Tot ceea-ce am reprodus în numărul precedent din isvoarele mai mult ori mai puțin autentice despre îmbrăcătoarea hotărîre a M. Sale Impăratului-Rege de „a sta tare și neclintit” în „eroicul simțământ de a-și îndeplini datorința” (după oficiala „Wiener Abendblatt”); de a „se consacra numai muncii și afacerilor statului”, pentru a căuta „în muncă și lucru singura mângâiere” (după „isvorul absolut autentic” al lui „N. Fr. Presse”): toate acestea expresiuni și „vești bune”, scrise de persoane fie cât de competente și sus puse, sunt numai palide reflexe, raze rupte premergătoare ale luminei călduroase deșteptătoare de speranțe la viață, ce se revarsă din manifestul Monarchului.

Mărturisim sincer, că, scriind articolul nostru intitulat „Eroul datorinței” din nrul de la 15 c., nu ne-am așteptat la o astfel de strălucitoare și, din punctul de privire esențial pentru popoarele nedreptățite, surprinzătoare confirmare a celor vestite de organele publicității. De aceea ne exprimaserăm atunci bucuria numai în următoarele cuvinte:

„Ea' cât privește popoarele monarhiei desigur și ele vor simți o bucurie mare aflând de hotărîrea M. Sale; ele vor vedea în Domnitorul lor modelul neatins de nimeni în monarhie, al virtuții, care e baza ordinii în lume: de a-și îndeplini conștiințios datorința cu ori-ce jertfă și cu ori-ce pref, în ori-ce grea încercare a sorții.

Și scriind astfel, n'am hrănit ceva speranțe, că din hotărîrea M. Sale ar putea rezări cu timpul și o îndreptare a stărilor întristătoare în

monarhia, mai ales în Ungaria; că popoarele napăstuite din țeara noastră să poată nădăjdui măcar o cât de mică ușurare a apăsării ce le năbușește răsufierea.

Manifestul domnesc, întocmit și iscălit numai de Impăratul-Rege, fără vre-un amestec de altă iscălitură, are un astfel de cuprins, în cât ne deșteaptă o plăcută surprindere și în această privință.

Dar' să-i urmăim șirul și rostul, oprimându-ne la locuri mai marcante.

După o pomenire în cuvinte cât numai se poate de duioase de „Soția Mea, podoaba tronului Meu, consoarta credincioasă”; — după reimpresarea sfâșietoare a faptei, pentru caracterizarea căreia și cuvântul „crimă” e prea slab; — Monarchul, cuprins de „durerea fără margini”, zice că: „năvălirea de toate este vocea iubitelor Mele popoare, care pătrunde la inima Mea în mod alinător”.

Ingenunchind cu smerenie înaintea Providenței și a nepătrunselor ei sfaturi, M. Sa îi exprimă „mulțumită pentru bunul cel înalt, ce l-a rezervat, anume: pentru iubirea și fidelitatea milioanei, cari în ceasul de restriște Mă încunjură pe Mine și pe ai Mei.”

Asigurând mai departe, că „în gratitudinea și stima popoarelor Mele față cu Impărăteasa-martiră, îi va rămâne monument neperitor pentru toate timpurile”, Monarchul mulțumește „din adâncul inimei sale mahnite, pentru acest nou zălog al compătămirei devotate”.

Văzând apoi în „dovezile” de alipire și de simpatie cel mai prețios dar, ce-l pot aduce popoarele în acest an trist-iubilar, Impăratul-Rege stăruiește:

„Din iubirea nestrămutată a popoarelor Mele scot nu numai simțământ,

întărit al datorinței de a sta neclintit în misiunea Mie încredințată, ci Me va întări și în speranța, că voi reuși.

„Înalt rugăciuni cătră Atotputernicul, care Mi-a trimis o așa grea încercare, să-Mi dee încă putere de a îndeplini chemarea-Mi. Mă rog, ca să binecuvinteze și să lumineze popoarele Mele, pentru a găsi calea iubirei și a concordiei, pe care să propășească și să devină fericite”.

Eată cuvintele lapidare, simple, lămurite, care ridică rostul Manifestului la importanța unui eveniment politic; eată graiul și expresiuni de mult, foarte de mult neauzite; eată vorbe domnești menite a înveseli fața posomorită a popoarelor sincer întristate, pururea și neschimbat de credincioase Casei domnitoare, fie în ceasuri de fericire și înălțare, fie în clipite de restriște și încercări grele.

Adevărat, că Manifeste domnești „Cătră popoarele” monarhiei au apărut și în alte vremuri de restriște, mai ales în ajunul războaielor; adevărat, că popoarele jertfitoare nu și-au văzut îndeplinite speranțele ce le legau de cuprinsul acelor manifeste.

Dar' de astădată, în clipită așa de solemnă grăite, cuvintele atât de importante și însuflețitoare, popoarele napăstuite n'ar face bine și cuminte a se îndoi în sinceritatea lor.

Impresia primă ce ni-o produc cuvintele M. Sale, fiind așa de puternică, în cât ne deșteaptă belșug de simțăminte și idei, n'am putut încă spune în cele precedente tot, ceea-ce am dorit și dorim să spunem, de aceea vom continua mâine.

Majestatea Sa la lucru. Dovada hotărîrea de a se ocupa fără nici întrerupere, amintim deocamdată mai următoarele două cazuri.

La 15 Septembrie Joi, adevărat în zăserii, când sosise din Genf la VI corpul mort al M. Sale Impăratului Regine, M. Sa a numit president doi vice-presidenți ai casei senilor (Herrenhaus), în vederea împregii că la 26 c. se redeschide raichsri în ambele case ale lui.

Luni, 19 c., înainte de amiază, s'au ținut în Burg primul consiliu de miniștri, sub presidența M. Sale.

Va să zică, n'am exagerat în vorbindu-l pe Monarch „eroul de țară”; mai ales când vedem în fața noastră de toate zilele a oamenilor fâlnându-se cu contrarul acelor mai sublimă virtuți.

SITUAȚIA. Incep deja a răsună știri privitoare la situația centrală în chestiunea pactului de pace.

În Budapesta circulă știri din țările de cătră cei interesați, aruncând vedere starea sufletească, în Monarchul, pentru a evita printru proiectele de legi proiectate, noirea pactului economic nu va fi în desbatere, ci cele două țări înțeleg asupra unui proiect de 6—10 luni.

Dincolo, în Viena, diferit lamentare în conferințe. În întrebarea: înfrânare-vo Pesta ori ba, mărghinindu-se nu va fi în desbatere, ci cele două țări înțeleg asupra unui proiect de 6—10 luni.

Acesta, precum anur va redeschide în ziua...

CONTRA ANARHIȘTILOR. Lui „Polit. Correspondenz“ i-se telegrafiază din Petersburg cu data de 17 c. :

„In cercurile normative se disută în mod cât se poate de stăruitor necesitatea, ca puterile acum, după crima înfiorătoare de la Genf, să facă pași pentru a se înțelege asupra unei proceduri solidară contra anarhiștilor. Se accentuează, că este o datorință a conștiinței de a nu mai trăgăna cu această treabă.

Tarul Nicolae II. se va învoi cu cea mai mare încurajare la convocarea unei conferințe spre acest scop.

Numai să fie odată; dar' par'că fie-care potentat se teme a lua el însuși inițiativa și o așteaptă de la ceilalți.

Supărarea șovinistilor. Că tot ce s'a scris în presa maghiară din prilejul morții Impărătesei cu privire la inaugurarea unei noue ere de pace și cu privire la liniștirea vieții bătrânului și obidatului Impărat, au fost numai vorbe goale scrise cu intenția de a na se ținea de ele, slujescă-ne drept dovadă elucidrațiunile șoviniste foi „Budapesti Hirlap“. Această foaia în Nrul său de Luni, publicând manifestul Impăratului, îi face o aspră critică. Mai întâiu de toate forma în care e prezentă Manifestul e ceea ce îi supără pe cei de la șovinista foaie. Manifestul e tradus și originalul e redactat nu în „limba dulce ungurească“. Dar' aceasta, calea-valea, dar' că Manifestul s'a redactat potrivit tradițiilor vechi Austrie, aceasta totuși e prea mult. Manifestul adecă e adresat către „popoarele Mele“, ear' cei cu „ideia de stat național“ cari nu vreau să mai știe că în Ungaria sunt Români, Sârbi, Slovaci și Nemți, tipă de neșas, ripostând: „Popoarele Mele“ în Ungaria nu există. Aici numai națiunea maghiară există. „Popoarele Mele“ e din terminologia vechei Impărății. La noi un popor e, o națiune, poporul regelui maghiar, națiunea maghiară. În foaia oficioasă maghiară „popoarele Mele“ nu's la bun loc.

Autograful Impăratului. Majestatea Sa Impăratul a însoțit manifestul către popoarele Ungariei prin următoriu autograf: „Iubite baron Bánffy! În mijlocul acelei jale de nedescris, pe carea moartea Impărătesei și Reginei Elisaveta adormită în Domnul Mi-a căsunat-o Mie și Casei Mele, dragostea și compătimirea precum și pietatea față de un Domn adormită s'a manifestat într'un mod mișcător și înălțător de inimi. Șoptei inimii Mele urmez, când Te încredințez cu publicarea în mod corăspunzător a alăturatei mulțumite adresată tuturor iubitelor Mele popoare din toate țerile aparținătoare coroanei Mele ungare.

Schönbrunn, 16 Septembrie 1898.

Francisc Iosif m. p., Br. Bánffy m. p.

Pățania Ungurilor la Viena.

Un membru din deputațiunea Dietei maghiare, carea a luat parte la înmormântarea Impărătesei Elisaveta, publică în nrul de Luni al lui „Budapesti Hirlap“ următoarea jeluire:

Cercurile oficioase și neoficioase din Viena în vremea din urmă a jalei au dovedit în tot felul — dacă altminteni nu s'a putut, apoi prin împunsături mărunțele — că nu prea hrănesc simțeminte prietinoase față de Maghiari.

(Incep și vienezii a vți cunoaște mai bine, că e plătiți. Red. „Tr. P.“) În treacăt amintim numai lucrurile cele mai mici: că cu prilegiul înmormântării pe membrii clerului înalt maghiar i-au ignorat cu totul, că deputații dietali, magnaților și delegaților de la administrație, i-au amestecat cu ofiterimea armatei și li-au designat locul cel mai rău posibil, ca și când ar fi vroit, ca delegații maghiari, cari s'au prezentat în număr așa de considerabil, să nu se poată vedea de mulțimea militarilor așezată în primele rânduri.

Din pricina asta a și fost destulă neliniște într-d-nii Maghiari. (Cum nu, Maghiari și liniște ca focul cu apa, așa se potrivește. Red. „Tr. P.“) Afară de peana celor opt cai negri ce duceau carul mortuar, nimic altceva nu au putut vedea din întreg conducătorul funebru! (Destul a fost și atâta, pentru „d-nii Maghiari“! Red. „Tr. P.“) Mai mare lucru însă a fost acela, că emblemele doliate atât la sosirea cadavrului în sala de așteptare a garei de vest a căii ferate austriace, cât și cele aflătoare pe părășii capelei Burgului, nu aminteau de cât eschisiv numai pe Impărătesa Austriei. Ceea-ce îndeosebi aceea împrejurare o facea bătătoare la ochi, că în conversația cu Maghiarii chiar și personajii oficioase d'ale Austriei, pe fericita Regină o numiau într'una Ihre Königin, Regina Domniei Voastre. Preste tot nu stă aceea ce înștiințarea semioficioasă a trimbițat în largul lumii, că greșala ar fi fost îndreptată în urma unei spontane hotărâri și fără d'a ridica cineva cuvântul.

(Atunci cum stăm cu aserțiunea foilor maghiere, până și a lui „Budapesti Hirlap“ care publicase cu litere cât muștele de mari, că din propriul îndemn al celor de la Curte s'a corigat „greșeala“? Red. „Tr. P.“) Cuvintele Austriei Imperatrix au scandalizat pe părtașii deputațiunei parlamentului, cari Vineri după prânz s'au prezentat în capela Burgului, ca să depună cununile casei deputaților și a Magnaților. (Plane deputat și maguat fiind, s'ar pute, ca Maghiarul să nu se scandalizeze? Red. Tr. P.) Ministrul de interne Perczel Dezso la moment s'a și dus la oficiul Prim-măiestrului de Curte și în urma reclamarii lui s'a orînduit întregirea inscripțiilor cu Regina Hungariae, ceea ce s'a și dus în deplinire în noaptea de Vineri spre Sămbătă.

Acum, că ceremonialele înmormântării au trecut, nu știm pentru ce am trece cu tăcere peste demonstrația aceea murdară (Meritată. Red. „Tr. P.“) care s'a făcut Vineri după amiază deputațiunei maghiare care înainta în spre Burg pentru a duce cununile. D'abia s'a cotit convoiul din strada Bank înspre strada ce duce la castelul Impărătesc, din rândurile din urmă ale numerosului public s'au putut auzi puternice strigăte de Abzug Ungarn Maghiarii, se înțelege de sine, că au ignorat totul (N'au avut înăcărău, au trebuit să „ignoreze“ Red. „Tr. P.“) mai dureros însă și mai scandalos a fost aceea, că publicul vienez ce se zgăia, s'a purtat cu cea mai mare pasivitate față de demonstrații, care așa am înțeles, că nu stau departe de majoritatea antisemită a sfatului comunal al Vienei.

Așa se jeluște deputatul maghiar. Noi mai adaugem că la așa oameni așa tractament.

Dar nu a fost deajuns cu hapurile ce le-au înghițit și pe cari le descrie „B. H.“, ci au mai suferit coconii Maghiari și alte nepățite, căci „Országos Hirlap“ mai știe spune și aceea, că generalii au cam împins pe Maghiari și că i-au cam dat cătră părășii pe care aflau lângă biserica Capuținilor. Pe Maghiari poliția îi strimțora într'una și le făcea starea de nesuferit.

„Budapesti Napló“ nevrând să rămână mai pe jos cu recriminările, scrie și ea că deputația parlamentului alcătuită din două sute de deputați și magnați, a făcut un spalier înaintea Capelei Capuținilor. Deodată apare un arangeur și le zice:

— Die Herren von Comitāt zurück!

Deputația orașului Budapesta nu a fost primită în biserică și numai stăruințelor lui Bánffy se poate mulțumi că și pe căpete-

niile Budapestei s'au îndurat să le lase la capelă.

De altminteni nici clerului mai înalt al Maghiarilor nu i-a umblat mai bine. Cu toa'e că întreg corul episcopal s'a prezentat la înmormântare, oficiul Prim-măiestrului de Curte nici că l'a băgat în seamă și nici s'a îndurat să le deie și lor loc în biserică.

Episcopii ei că ar fi făcut mare gălăgie, una că nu li s'a dat loc în biserică, alta că au observat ei și altă nebagare în seamă, creia se vede că e așa de rușinoasă și de usturătoare, că foile maghiare nici amintire nu fac. Se zice, că episcopii au ținut și o consfătuire, ca să ceară lecuirea batjocurii adusă lor, primatele Vaszary însă li-a împărășit mai târziu, că nimic nu s'a putut să înbuneze în oficiul prim măiestrului de Curte.

Incep și cei de la Curte a i cunoaște pe Maghiari și încep a mai slăbi din doroste.

Primele clipite după înmormântare.

De la biserică Augustinilor M. S. Monarchul a plecat imediat la palatul în grădina de vară Schönbrunn, rămânând aproape singur în odăile Sale.

O mare parte a persoanelor încoronate sau reprezentanților a părăsit Viena în aceeași seară, între ei și Impăratul german; ceilalți, între cari și regele Carol al României, au plecat cu primele trenuri Duminică dimineața. Singur bătrânul regele Albert al Saxoniei s'a dus la Schönbrunn și a rămas acolo câtăva vreme pe lângă întristatul Impărat și Rege.

În Burg-ul din oraș, a fost Sămbătă seara cină, la care însă s'au luat parte numai membrii și cele mai de aproape rude ale Casei domnitoare, sub presiunea arhiducei Francisc Ferdinand, moștenitorul de Tron.

Duminică dimineața la oarele 9 M. Sa a venit din Schönbrunn la Burg. La 11 oare a primit pe nepoții Sui, duceii Siegfried și Christof din Bavaria, precum și pe alți prinți și prințese rude ale Casei domnitore, între cari și pe ducele Ferdinand d'Alençon, cumnatul, soțul nefericitei surori a Impărătesei-Regine, care arsesese la Paris într'un bazar de binefacere.

La oarele 1 după-ameazi Monarchul s'a făcut vizită, într'un hotel de primul rang contesei de Trani, o altă soră a defunctei Impărătese; dar' negăsind-o acasă, a lăsat acolo numai cartă de vizită. De aici s'a întors în Burg, iar pe „Ballplatz“ s'a

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

Impresii de la Asociațiune.

Indicată așoarelor de la balul din Beiuș. —
(Urmare și fine.)
Nu sunt și ei „olachi“, de, așa le n'au răgaz nici să înghiță un strop de urică récoritoare, așa le trebuie, căci:
Oláh világ van ma!
Și ce o să fie mai târziu!...
Dând astrul zilei lasă rîndul suratei rînduri rînduri vin Români în pavilion Strada Română, întocmit pentru Asociațiunei. Mesele lungi cuprinse e după rostul lor, și printre mese op de lume, care de care căutându-și, cunoștințe, făcînd cunoștințe, și — până și idealuri... pierdute amintirii...
Și vederea, că este o clipă de rupe lanțul monotoniei vieții, în sfîrșit al timpului.
... totuși:
... passe avec le temps
... temps passe en lui même,
... l'amour pour elle,
... pas resté le même...
... și calugări au întălnit la Beiuș pentru cari întrebând pe fie-

Ce te a adus printre sihastri?
El mi a răspuns: Doi ochi albaștri!

Dar' ce atîta filosofie pe tema iubirei?
Întălnitu-s'au la Beiuș oamenii de la București până la Sătmăr, și binețe și-au dat, căci bine au găsit.

N'am pomenit încă din isprăvile oamenilor mai mult sau mai puțin de ispravă. Dar' nici nu este aci locul dărilor de seamă, e vorba numai de impresii.

O barbă fenomenală par' că și acum îmi stă înaintea, pe când sentențios din gura purtatului, pardon, purtătorului ei isvorește în plina ședintă a „Asociațiunei“ raportul comisiunei literare.

Frase ciselate potop năpădesc peste public, însoțite de profetice gesturi, pe când poporul caracterizat viu: „Nil admirari“, dă de minciună pe cei ce i-au atribuit această calitate, admirând contrastul dintre o barbă și o chelie, pe același — cap.

Tu chelie, o chelie, ești divină, căci vîzută faci golătatea capului.

Așa cap, așa chelie!
Și nici directorul „Albinei“ nu cred, că va zice despre celalalt „director“ din Sibiu: — Vorbă să fie!

Căci e vorba de Ilie...
Obosiți de farmecul cuvîntării, membrii comitetului, aproape adormiți de atențiune, trag cu urechia la bufet, unde „Vultur“

bea bere cu prietinii, și pe urmă — — a dat Dumnezeu, de ne așezăm la Banquet.

Mese mari, cum n'au mai fost, sunt ocupate de lume.

Niște cismari din Beiuș fac pe chelnerii. Obrăznicesc pe câțiva, cari vorbesc ungu-rește, și-i trimit la Bánffy, să ceară să-i facă, pe unul fișpan în locul lui Iakabffy, pe altul deputat în locul lui Csokán János.

„Măncarea e fudălie“, — această stră-moșească zicătoare n'au uitat-o beiușenii, și-i felicit, că în tradițiile neamului nostru.

Deasemenea, mă bucur, că n'am putut dovedi efectele legilor politico-bisericăști și în această țeară: Antreprenorul cumpărase de la jidar, un butoiu de oțet și l'a bottezat: „vin“, dăndu-ni-l să-l bem.

Botezul, înainte de toate, ca să fie primit de creștini!

Și în mijlocul acestor plăceri trupești, bine simțite discursuri ne încălzesc inima, ca spre pildă toastul protopopului Papiu din Beiuș...
Nu ni-a lipsit însă nici deputatul Șerban...

„Voila de plăcerea de a „contribui pentru nație“, ca apoi escortat în strigăte: „Să trăiască“, să conducă pe țeranii ce stau pe afară, la niște butoaie de bere.

S'a dovedit totodată, că popa Mangra e în țara lui.

Cassierul de la ușă și membrii comitetului aranțator rid de bucurie, că sun nevoiți să confecționeze bilete cu creionul pentru a pute servi mulțimea, care vrea să asculte concertul.

Din locul meu privilegiat — grație bresle în care sunt numărat — privesc mulțimea din care răsare pe ici pe colea capete cîmi leagă ochii... capete purtate pe umer de fecioare..., când de-odată se ridică cortina.

Strigănta diletanților ce joacă „Soure cu ploaie“ sub acoperământ, și la lumina de lampe, avîntul corului ocașional, dulceața unei voci de fecioară și artistică fugă a degetelor pe pian, răsplătite au fost cu aplauze și flori.

În mijlocul entuziasmului și ovatiunilor publice, par'că ved pe geniala artistă Aurelia Cionca, drăguța blondă, cum își conduce cavalerul oacheș neîndemănată, pe scenă. Mititelul Ionel Suciș se perde sub... privirile dulci ale frumoasei pe care trebuie s'o ducă la pian, se perde, fiind-că ea e artistă și — — femeie, pe când el e numai — — bărbat...
Și cine știe, cât de despărțite le vor fi cărările vieții!

Dar' la o parte cu „despărțirea“! Ne înțălnim la bal.

coborât din trăsură și a mers pe jos până la palat.
După amezai M. Sa s'a întors la Schönbrunn.

Ordul Elisaveta.

Posta oficială publică următorul autograf mai târziu:

Iubite Conte *Goluchowski!* Mișcat de cea mai mare durere în urma neînlocuibile pierderi ce M'a ajuns pe Mine, pe Casa Mea și pe popoarele Mele prin moartea repentină a mult iubitei Mele soții, Impărateasa și Regina Elisaveta, condus de intenția aceea, ca defunctei să-i alcătuesc un răstăitor monument, am hotărât întemeierea unui ord pentru sexul femeiesc, pe care, cu respect față de memoria mult jelitei mele soție reșosate în Domnul și în cinstea Sfinței Elisavete de Thüringia, patroana numelui ei, l'am numit

"Ordul Elisaveta".

Facerea de bine și alinarea suferințelor conviețuitorilor ei, a fost țelul către care ea a ținut, servească așa dară și acest nou întemeiat ord la aceea, ca prin el astfel de merite să-și capete răsplătă, pe cari le-au făcut femei sau fecioare în diferitele afecți ale chemării lor sau pe tărîmul religiei, al umanității sau al filantropiei.

Cu ordul acesta stă în legătură și o medalie care va purta numirea de

"Medalia Elisaveta".

Când te încunostințez pentru luarea ulterioarelor dispozițiuni, totodată aprob și proiectul Mie înaintat și aici alăturat.

Schönbrunn, la 17 Sep. 1898

Francisc Iosif. m. p.

Autograful acesta a fost adus și la cunoștința ministrului Bánffy.
Cea dintâiu decorată a fost dama de Curte contesa *Sztáray*, care a călătorit marea cruce a "ordului Elisaveta" pentru serviciile prestate la tătutul de moarte al Impăratesei.

Blonde cu ochi albastri, senini ca cerul răsădită de ademenitoare cu ochii lor de foc, întrează:

"S'o învârtesc odată!"
Și în pavilionul cel mare, părechi după urechile urmează tactul muzicii, în legănat de vals; și în nesfârșite "Ardelene".
Roșii rose și albastre, și mai știu și eu cum, împodobind frumșete de forme, prietenoasă răpesc.

Auri albe și umeri goi, ademenitoare, câmpurile își adapă.
Răpitoarele figuri de nimfe, par'că le vedd îmbujorate la față, de focul dansului.
Țarinei frumos ti sede, când e jucată în costum național! Flăcăii ca brazii, călușeri, învârtesc câte o "șterancă" de-ți pare că românul născut e pentru veselie.
Și în acel foc al sborului brațe în brațe, câte inimi nu se vor fi înflăcărat, și câte și câte, cu ele astăzi nu duc dorul!... O, e frumos să fii român, și să petreci românește, — ș'apoi să pornești cu dulci amintiri, lăsând în urma ta satisfacției, lăsând mulțumit pe gazdă, de felul cum le-a goșit.

Regret numai că:
Ori-ce lucru este trist, când are un sfârșit.

Dr. Faust.

Colonelul David Baron Ursu de Margina

DE

Franz Rieger,

cesaro și regese colonel.

(Urmare.)

Surprindere îmbucurătoare i-a cuprins pe vitejii apărători ai insulei. Tăcuți și în cea mai mare încordare priviau ei la lupta înfricoșată, ce s'a incins la picioarele lor, așteptând voioși sfârșitul luptei...

Vaporul "Explorator" descoperise pe dușmanul, cel ce se apropia gâfâind și cu signalul în catarc: "corăbii suspecte se ved" s'a arătat pela 7^{1/2} oare venind dinspre Nord-Vest. Indată după aceea Persano a dat signalul "corăbiile descoperite sunt dușmane; la luptă". "Ecco i pescatori" să fi strigat el, dând ordin lui Albini să sisteze debarcarea și deodată a trimis două vapoare cari să ajungă pe "Terribile" și pe "Varese" ocupate ca în ziua premergătoare înaintea Comisei. Chirasele sale le-a ranjat în front mai întâiu cu curs nord-vestic acoperind flota de lemn, apoi plutind în Nord-Vest și punându-se în calea contrariului.

Dar' numai nouă chirasele sta la dispoziție în cele dintâiu momente de luptă. "Varese" și "Terribile" n'au nimerit la timp, "Formidabile" în urma luptelor din ziua premergătoare era atât de zdrobit, că n'a putut lua parte la luptă și a trebuit să se retragă la Ancona, întreaga flota de lemn din cauza debarcării înecate n'a fost în stare, ca destul de iute să fie gata de luptă și să se ranjeze. Ea a luat parte la luptă abia în fazele ei de mai târziu și și atunci prin un foc de puțin succes.

Că a trebuit să se întuple așa, că Tegethoff cu întreaga lui putere și încă cu putere de tot înțită a dat de o flotă, care a intrat în acțiune între cele mai nefavorabile împrejurări ce se pot închipui, este meritul apărătorilor. În cele trei zile de împotrivire dușmanului i-au făcut atâtea stricăciune, în cât abia mai era o corabie nevătămată, că o chirasă era neputincioasă de luptă, ear' întreaga flotă peste măsură slăbită prin imensa întrebuințare de cărbuni și muniție și prin oboseala oamenilor cari a treia zi luptau fără succes: ba și prin foarte însemnată pierdere în oameni și material. De aceea partea apărătorilor în învingerea de la Lissa este de o deosebită însemnată și istoria va pomeni cu numele Tegethoff numele Urs deodată.

Cu toate aceste comandantul insulei, pe care Majestatea Sa l'a distins conferindu-i ordul austriac Coroana de fer clasa II, după sfârșirea problemei sale, în Februarie 1867 a trecut eară în pensiune și cu fapta strălucită de la Lissa a încheiat pentru todeauna răboiul sa carieră. Ceialaltă treizeci de ani ai vieții sale i-a consacrat întru toate pentru înaintarea școalelor în cercul regimentului I. de infanterie al grănițierilor români, cărui el însuși a aparținut până la anul 1850. Activitatea lui deosebită pe acest teren nu poate fi obiectul acestei conferințe, dar' totuși trebuie pomenită, fiind-că ea dovedește că colonelul baron Urs a putut ajunge la deosebite succese și rezultate și pe un teren, care lui, cel puțin la părere, ti era străin. Colonelul baron Urs era una din acele rare de D-zeu dăruite naturi, cari cu privire ageră judecă corect ori-ce împrejurare, iute știe să afte și să folosească ceea-ce este de lipsă pentru stăpânirea ei, cari pot face lucruri mari cu mijloace simple și pentru aceea își găsitu o influență de tot ireșitibilă asupra tuturor celor ce le sunt dați pentru lucrare comună.

Așa și aici curând s'a făcut stăpân pe noul teren, el cunoștea îndată ceea-ce lipsește și unde lipsește. El regula și îmbunătățea și folosea cum se putea mai bine mijloacele câștigate. A înmulțit și a ridicat școalele existente. A făcut clădiri corespuuzătoare, a căutat și a aflat învățători harnici, pe cari li conducea și supraveghia. El era cu considerație dar' aspru și drept față de supușii sei. În anii cei mulți călătorea pe la școale, examina pe școlari, inspecta pe învățători și pe învățătoare, lăuda și muștra după merit și pretutindeni dispunea ce era corect. Pe lângă acesta cu ochi curați se uita la tot lucru până în fund, la tot omul în inimă și răspândula lumină și căldură pe unde se arăta.

Un bărbat serios, aspru în serviciu, era el binefăcătorul vrednic de iubire și amic al celor ce aproape în convenirea de toate zilele. Astfel remunera pe copiii harnici, pe părinții sau familiile celor lipsiți de ajutoră, pe cei mai de aproape i invita la casa sa, pe cei mai depărtați la masa sa, ori unde-i întâlnea în localitatea lor.

(Va urma.)

NOUȚAȚI

Arad, 20 Septembrie n. 1898.

Halucinații de ale lui „Arad és Vidéke“.
Jidovita foaie din loc „Arad és Vidéke“ în numărul său de azi, într'o cronică cât proștia Informatorului acelei foi de lungă aduce cele mai nespălate înjurături la adresa dlui preot din Arad, *Traian Vășianu*. Pricina ce-i îndeamnă pe condeiașii dela „Arad és Vidéke“, ca să se năpustească asupra dlui părinte e bănuială, că ar fi provocat pe unii elevi Români dela școalele elementare maghiare, ca să arunce de pe pieptul lor însemnele de doliu. Dl părinte Vășianu, ne autorizează să spunem că *nimic* nu e adeverat din cele ce a născocit fantasia condeiașilor dela foaia ovreo-maghiară din loc, ci totul e o tendențioasă și josnică plămăuire.

Dl Dr. Dumitru Pop, a fost indus în lista advecațială a camerei din Sibiu. D-sa se va stabili în Mediaș.

O bună notă. Noua direcțiune a Teatrului-Național din București în frunte cu dl Petru Grădișteanu și autorul dramatic Polizu Micșunești a luat dispoziții, ca pentru stagiunea viitoare repertoriul Teatrului național să fie compus în cea mai mare parte din piese naționale. Această încurajare ce se dă dramei române nu va întârzia de a-și aduce roadele sale bune.

Necrolog. Primim următorul anunț funebrel:

Subscrișii cu inima frântă de dure aducem la cunoștință trista și dureroasă știre tuturor rudeniilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru: *fiu, frate, unchiu și cumnat Constantin Cretiu*, învățător gr-ort. român în pensiune, membru în sinodul eparhial, asesor consistorial și președintele comitetului parochial din Lipova, după grele suferințe, și după împărtășirea cu sf. taine, astăzi în 5/17 Septembrie a. c. la 11 jum. oare din noapte în etate de 52 de ani și 33 al serviciului său învățătoresc, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Oșemintele scumpului defunct se vor așeza Luni în 7/19 Sept a. c. la 4 ore d. m. în cimitirul din deal. Lipova, 6/18 Sept. 1898. Odihnescă în pace și fie-i memoria binecuvântată! *Lucreția Popoviciu n. Cretiu*, *Ioan Cretiu Teodor Cretiu*, *Atanasie Cretiu*, *Ana Carabasiu n. Cretiu*, ca frați, *ved. Terezia Cretiu*, ca mamă, *Elena Popoviciu*, *Constantin Cretiu*, *Sidonia Cretiu*, *Eugea Cretiu*, *Julian Cretiu*, *Petru Cretiu*, nepoți. *Traian Popoviciu*, *Paula Cretiu n. Ratiu*, *Aurel Carabașiu*, ca cumnați și cumnată.

Dramaturgă română. „Foaia Gazetta dei Teatri“ din Milano în Italia aduce știre că gentila și eminenta poetă română, *d-ra Elena Văcărescu*, a terminat o dramă istorică în trei acte cu titlul „*Caterina Storza*“, care se va reprezenta în curând pe una din scenele „*Parisului*“.

Înaintarea bucovinenilor. După cum vestește „*Patria*“, la Cernăuți se proiectează înființarea unei inșoftiri sistem „*Reiffeisen*“ pentru Cernăuți și suburbii, cu sediul în Cernăuți. Gratulăm fraților bucovinei pentru că de și târziu, dar' totuși se pun pe lucru, ca să, și ape poporul din ghiarile lacomilor Jidani.

Distințțiuni. Se svonește, că primari: al Vienei, *Dr. Lueger*, și al Budapestei, *Márkus*, vor fi ridicați la rangul de *baroni*, ear' primariul din Praga, *Dr. Podlippy* va căpeta titlul de *cavaler*.

O rugare. Primim următoarele rinduri: „Rog respectuos pe toți acei domni confrați, cari au avut bunăvoință a primi sarcina de a colecta pentru restaurarea bisericii și școalei noastre, ca coalele de co-

lectă — eventual — cu sumele colectate să le administreze aici fără amânare; căci neputându-se face socoteală finală fără acele, organele politice ne șicanează și suspicionează mereu cu necorectitate. Bichis 18/6 Sept. 1898.

Aleziu Popoviciu
preot român gr-ortodox

Musica românească în Berlin. Cunoscutul musicant din Brașov, *Iancu Sibilian Gălușcă* cântă cu trupa sa musicală, cu un succes strălucit, în Berlin. Gălușcă se află în Berlin de doi ani de zile și cântă mai ales în stabilimentele: *Amorsäle* și *Blumensäle*, făcând străinilor cunoscute frumoasele și duioasele melodii românești. Musica lui Gălușcă a fost distinsă cu acte de mulțumire de la Curțile imperiale rusă și austriacă și de la Curtea regală saxonă.

Avis. Direcțiunea căilor ferate de stat a acordat pentru participanții la adunarea generală a „*Reuniunii Învățătorilor români gr-ort.*“ din diecesa Caransebeșului ținândă în *Vérșet* favorul de călătorie: cu bilet de cl. III, se poate călători pe cl. II, ear' cu jumătate bilet cl. II se poate călători pe cl. III, pe lângă producerea certificatului de legitimare. Participanții din diecesa Caransebeșului binevoiesc a cere certificatele la concernintele oficii protopresbiterale, unde sunt depuse, ear' ceialaltă p. t. domni binevoiesc a cere de la subscrisul cel mult până în 17/29 Septembrie a. c. Favorul acordat are valoare de la 28 Septemv. până la 8 Octomvrie st. n. a. c.

Bocșa-montana (Nemet-Bogșan) în 5/17 Sept. 1898.

Ioan Marcu,
not. gen. al Reuniunii.

Culmea reclamei. Un ziar suedez „*Eskultuma Tidning*“ vestise acum câtăva vreme că pe dosul bancnotelor suedeze au să apară în curând inserate comerciale. Și într'adevăr mai zilele trecute s'au văzut, la *Nybe*, circulând niște bancnote de 5 coroane, pe dosul cărora străluceau inseratele a două fabrici: una de ciocolată, alta de săpun.

Bibliografie. „*Foaia pentru toți*“, buna revistă din București ce iese în fiecare săptămână a apărut cu un bogat cuprins.
-- A apărut Nr. 49 din „*Albina*“, revistă e „*Enciclopedică*“ populară, cu următorul summar:

Asociațiunea Transilvană. — Mitropolitul Șuluț. — G. Nicolaescu, din trecutul nostru. — G. Ionescu, Inaugurarea monumentului lui Radu-Negru. — Urmările beției. — P. G., Biserica Curtea-Veche. — Dr. Fotino, Din boalele boilor. — Smara, Tuguu al babei I-iu. — N. Chika-Comănești, Somali. — Gr. Coatu, Preotul și învățătorul. — Distribuira premiilor la școala din comuna Vișina. — O vizită arhierescă. — Mulțumiri publice. — A. C. Groza, Serbare școlară. — Apel. — Bibliografie. — Adrese către redacție. — Posta redacției.

Ilustrațiuni: Mitropolitul Șuluț. — Traian. — Decebal. — Monumentul lui Radu-Negru. — Biserica Curtea-Veche. — O privesc din țara Somaliilor. — Somali. — Somali încercând cămile. — Somali odihnindu-se.

Posta redacției.

Dlul J. T. în A. Numele respectivului corespondent nu-l putem descoperi.

L. B. în O. M. Mulțumită.

Piața.

	Arad	B-Pesta
Grâu fl.	7.80—8.20	fl. 8.46 p. toamnă
Cucuruz	4.80—5.20	4.49 „ Maiu-I.
Orz	4.90—5.10	5.90 „ Sept.
Săcară	6.60—6.70	6.72 „ toamnă
Ovăș	5.—5.10	5.35 „

Editor: *Aurel Popovici-Barcianu*.

Redactor responsabil *Ioan Russu Șiriana*.

Bibliografie.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea I. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

— Tocmai acum a apărut *Gramatica germană* teoretică și practică, cuprinzând afară de principalele reguli ale limbii germane teme, bucăți de cetire și conversațiuni, precum și un vocabular. Gramatica e prelucrată pentru usul Românilor de Ludovic Leist. Cartea a apărut în editura lui Iuliu Gross din Heidelberg.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerale apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2 Iosif Bălan, „Jancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor“. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice“. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănățene“, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand

Bibliografii: a apărut și se află de vânzare la administrația „Tribunei Poporului“ și la autor „Vieritul“ de Petru Vancu învățător în Măderat p. u. Pancota, cu prețul 60 cr. O carte foarte instructivă pentru economii ce se ocupă cu vieritul, pe care o recomandăm cu plăcere.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tratatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tratatul de Paris.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1858

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 10 Septembrie până a 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

Bibliografie. *Gramatica română* pentru școalele primare, de profesorul Ioan Petran Partea I. Proposițiunea simplă curată. Cartea a apărut în editura autorului în Arad. Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

— Tocmai acum a apărut „Gramatica limbii eline“, după Curtius - Hartel, de Paul Budiu, prof. gimn. Acesta este al doilea op din editura fundului „Corosi“ din Brașov. Manualul acesta de școală este aprobat de ministerul reg. ung. de culte și instrucțiune publică și e menit să umplă un gol în literatura noastră didactică. Prețul: 2 fl. 60 cr.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI“

O prăvălie

de manufacturi, firmă veche și solidă, din un oraș al comitatului Sibiu, situată la piață, se vinde din mână liberă pe lângă condițiuni favorabile.

A se adresa la administrațiunea ziarului „Tribuna“ Sibiu 217 3 - 8

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente
NOTE
Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci
PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.